

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE SVITAVY

Zpráva o činnosti Městského muzea a galerie ve Svitavách za rok 2025

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE VE SVITAVÁCH

Máchova alej 293/1, 568 02 Svitavy

www.muzeum.svitavy.cz; e-mail: muzeum@muzeum.svitavy.cz, tel.: +420461532704

Vypracoval a předkládá:

Mgr. Hynek Stříteský, ředitel Městského muzea a galerie ve Svitavách

Na zprávě se podíleli Jana Čermáková, Mgr. Blanka Čuhelová, Jitka Flíglová, Mgr. Daniela Myšková, Mgr. Monika Němcová, Jitka Olšánová, Mgr. Jakub Vrána, Mgr. Jindra Žáková

Ve Svitavách, 6. března 2026

OBSAH

1. Úvod	4
2. Péče o sbírkový fond	6
3. Knihovní fond	10
4. Expoziční a výstavní činnost	10
5. Kulturní a vzdělávací činnost	16
6. Odborná činnost	19
7. Projekty a granty	21
8. Přednášky a průvodcovská činnost	22
9. Muzejní pedagogika	23
10. Prezentace muzea v médiích	25
11. Spolková činnost při muzeu	26
12. Provozní záležitosti muzea	27
13. Členství muzea a jeho zaměstnanců v odborných a zájmových organizacích	28

Příloha: Výroční zpráva Muzea esperanta za rok 2025

1. ÚVOD

1.1

Hlavní úkoly, které Městské muzeum a galerie ve Svitavách (dále MMG) v roce 2025 plnilo, vycházejí z jeho poslání a dosavadního vývoje. Pečovalo o sbírkový fond a v rámci finančních a prostorových možností jej doplňovalo, pokračovalo v jeho evidenci, shromažďovalo nové poznatky o historii a přírodě regionu a snažilo se je atraktivní formou prezentovat veřejnosti. Organizovalo krátkodobé výstavy z vlastních sbírek i sbírek zapůjčených od jiných organizací či soukromých subjektů, plnilo rovněž funkci galerie. Pro mateřské, základní a střední školy i širokou veřejnost připravovalo edukativní program a volnočasové aktivity. Zaměstnanci vyvíjeli publikační a ediční činnost, věnovali se vědě a výzkumu v oblasti místní historie a biologie. Organizovalo přednášky o historii a přírodě města a jeho okolí, nabízelo komentované prohlídky města a přírodovědecké procházky. Podrobný přehled všech zmíněných aktivit je uveden v následujícím textu.

MMG se podílelo na kulturním životě ve městě organizací či spoluprací na akcích, majících vztah k historii města i regionálním zvykům a obyčejům. MMG také dlouhodobě spolupracuje s kulturními organizacemi ve městě, Městským informačním centrem a s okolními muzei.

Odborná péče o sbírkový fond probíhala v průběhu celého roku standardním a z aktuální legislativy vycházejícím způsobem. Inventarizace muzejních sbírek byla prováděna zejména s ohledem na druhý rok dalšího desetiletého inventarizačního cyklu, který byl vyhlášen Ministerstvem kultury ČR.

V průběhu roku 2025 pokračovaly aktivity související s plánovaným Muzeem mechanických betlémů ve Svitavách, mimo jiné vznikl finální scénář k expozicím budoucího muzea. Byl dokončen a implementován nový vizuální styl MMG, včetně loga, přičemž s postupnou implementací se počítá také v roce 2026. MMG dále připravilo novou Koncepti sbírkotvorné činnosti Městského muzea a galerie ve Svitavách pro období 2026–2030 s platností od 1. 1. 2026. V roce 2025 pokračovala postupná obměna výstavního fondu nákupem nových vitrín s bezpečnostním sklem. Současně proběhla rekonstrukce ubytování v Ottendorferově knihovně a recepcie MMG.

K 31. 12. 2024 ukončily svůj zaměstnanecký poměr v MMG dvě dlouholeté pracovnice, Růžena Wanecká a Alena Mauerová, které však s muzeem nadále spolupracují formou dobrovolnické činnosti. K 30. 6. 2025 ukončila svůj zaměstnanecký poměr také Mgr. Lea Sehnalová. Novými tvářemi se v roce 2026 stali Tereza Simonová, která obsadila pozici recepční, a MgA. Martin Šmíd, který nastoupil na pozici kurátora galerijních výstav.

Muzeum bylo zřízeno rozhodnutím městské rady jako příspěvková organizace města Svitavy s právní subjektivitou k 1. 1. 1991 a je ze zákona povinno řídit se těmito předpisy:

- Zákon č. 122/2000Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy, centrální evidenci sbírek a o změně některých dalších zákonů
- Prováděcí vyhláška ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., v níž se stanoví režim ochrany a trvalého uchovávání sbírek muzejní povahy, vedení sbírkové evidence a inventarizace sbírek

Muzeum spravuje dva objekty v blízkosti centra města, budovu na **Máchově aleji č. 1** a **Ottendorferovu knihovnu na náměstí Míru č. 1**. Obě budovy jsou v majetku města. Od poloviny roku 2021 muzeum také spravuje dvě místnosti v objektu na ulici Milady Horákové č. 16, který je rovněž v majetku města.

1.2 Otevírací doba

Otevírací doba ÚT–PÁ 9:00–12:00 a 13:00–17:00, SO, NE 13:00–17:00 hodin. V období turistické sezóny (červenec a srpen) je rozšířena na celodenní provoz i v sobotu a neděli (9:00–12:00 a 13:00–17:00 hodin), zavírací den je stejně jako ve většině muzeí a galerií v ČR pondělí. O víkendech a svátcích funguje recepce v muzeu jako turistické informační centrum. Mimořádná otevírací doba muzea platila na začátku ledna a v průběhu prosince 2025 v souvislosti s mimořádným zájmem veřejnosti o Velký svitavský mechanický betlém a výstavu betlémů ze sbírek Jaroslava Tesaře i dalších betlémů ze sbírek svitavského muzea .

1.3 Vstupné

V roce 2025 byl využíván elektronický pokladní systém s evidencí a kategorizací vstupného, které je možné hradit v hotovosti i bezhotovostně, tj. prostřednictvím platby kartou. Bezhotovostní platby činily 142 267 Kč, to je 20 % celkových příjmů za vstupné a z prodeje zboží a publikací.

Vstup do celého objektu MMG je za následující vstupné:

Plné 80,- Kč dospělí, zlevněné 50,- Kč děti, senioři, ZTP.

Senior pasy 40,- Kč, rodinné pasy 1+1 zdarma.

Školní skupiny s výkladem a s prací lektorky animačních programů 50,- Kč / žák.

Vstupné pro školy v rámci tzv. „muzejních balíčků“ 70,- Kč / žák (program k výstavě + program v muzejních dílnách).

Vstupné na věž kostela Navštívení Panny Marie a do Muzea esperanta, stejně jako na prohlídku sálu Ottendorferovy knihovny činí 20,- Kč.

Cena za prohlídky města s historikem muzea je stanoveno vždy individuálně dle konkrétních požadavků na rozsah a délku trasy (MMG, Ottendorferova knihovna, Muzeum esperanta, historická zastavení na náměstí, věž kostela Navštívení Panny Marie, hřbitov), cca 110–180 Kč / osoba.

Zdarma: volný vstup pro obyvatele Svitav každou první neděli v měsíci, členové Asociace muzeí a galerií ČR a ICOM.

Zdarma je také možné MMG navštívit při vernisážích nových výstav a při příležitosti některých akcí: např. Muzejní noc, Otevřené řemeslné ateliéry.

1.4 Hospodaření muzea

Muzeum hospodařilo v souladu se svým plánem a rozpočtem a vycházelo z poskytnutého příspěvku na provoz od zřizovatele, z poskytnutých dotací a vlastních příjmů.

Příspěvek zřizovatele na provoz	8 857 408 Kč
Příspěvek zřizovatele na odpisy	418 416 Kč
Dotace z jiných rozpočtů	354 000 Kč
Vlastní příjmy	1 222 656 Kč
z toho příjmy ze vstupného	549 360 Kč.

V průběhu roku 2025 byly MMG poskytnuty následující dotace z úspěšných grantových programů Pardubického kraje a Ministerstva kultury:

Pardubický kraj	
35 000 Kč	Neinv.dotace – Restaurování střeleckého terče Perseus
10 000 Kč	Neinv.dotace – Opravy zabezpečovacího kamerového systému
15 000 Kč	Neinv.dotace – Hledání hvězdy Davidovy
25 000 Kč	Neinv.dotace – Řezbářský memoriál A.Petruse 2025
Ministerstvo kultury	
13 000 Kč	Neinv.dotace – Pořízení fotoaparátu NIKON (na dokumentaci sbírek)
50 000 Kč	Neinv.dotace – Restaurování střeleckého terče Únos Proserpiny
66 000 Kč	Neinv.dotace – Třetí fáze 3D skenování Velkého svivatvského mechanického betlému
140 000 Kč	Neinv.dotace – Výstava Expedice Středověk

1.5 Personální situace

Počet zaměstnanců je naplňován podle platného organizačního řádu, ve stálém pracovním úvazku je celkem 13 pracovníků. Z toho 6,8 odborný úsek, 3,5 ekonomický a technický úsek. Odborný úsek zahrnuje kurátory sbírkových a mobiliárních fondů, dokumentátora sbírkových předmětů, lektora umění a programové pracovníky.

2. PÉČE O SBÍRKOVÝ FOND

2.1 Sbírkový fond muzea

Ministerstvo kultury ČR vede Centrální evidenci sbírek (CES) – veřejnosti přístupný informační systém, kde je od roku 2002 evidována i sbírka *Městského muzea a galerie ve Svitavách* pod evidenčním číslem MSV/002-05-10/211002.

Muzejní sbírka je členěna do devíti podsbírek, z nichž každá má svou vlastní číselnou řadu inventárních čísel. Tyto podsbírky jsou dle nabídky a možností MMG průběžně rozšiřovány. V příložené tabulce je možné vidět množství sbírkových předmětů v roce 2024 a nových přírůstků za rok 2025.

Tabulka počtu evidenčních čísel sbírkových předmětů v roce 2025.

název podsbírky	rok 2024	přírůstek	vyřazení z evidence	rok 2025
15 – výtvarné umění	1141	5	0	1146
17 – uměleckoprůmyslové předměty	1137	0	0	1137
18 – knihy, písemnosti a tisky	3413	33	0	3446
21 – negativy, fotografie, filmy, videozáznamy	8670	46	0	8716
24-1 – prací technika	351	1	0	352
24-2 – pozůstalost Aloise Petruse	211	5	0	216
24-3 – Ottendorferova knihovna	6899	0	0	6899
25 – jiné, obecné	3317	36	0	3353

25 – biologie	370	42	0	412
Celkem	25509	168	0	25677

Celkem nyní muzejní sbírkový fond obsahuje 25677 evidenčních čísel. Nesrovnalosti s předchozími lety jsou způsobeny převodem předmětů mezi podsbírkami. Knihovna je pak dělena na dvě části – sbírkovou a badatelskou, která není součástí sbírek zapsaných v CES. Nové předměty byly získány dary, koupí a sběrem.

Jmenovat z nich můžeme kolekci 34 betlémových figur ze svitavské římskokatolické farnosti. Podsírka Aloise Petruše byla rozšířena o jím vytvořenou lampu, včelí úl a tablo. Též bylo získáno s ním spojené vzpomínkové album a čestné uznání. Výtvarná podsírka nově obsahuje díla Jana Vičara a Anny Beaty Háblové. Biologický fond se rozšířil především o regionální nálezy nerostů a dermoplastické preparáty obratlovců. Zmínit můžeme například káň rousné, sokola stěhovavého, čírku obecnou, sýce rousného, leucistního netopýra nejmenšího, mramor nebo amfibolit. V závěru roku byla též pořízena faksimile tzv. zakládací listiny města Svitavy.

2.2 Muzejní evidence

Muzeum vede ze zákona **chronologickou evidenci sbírek** v písemné podobě (přírůstkové knihy), **systémovou elektronickou evidenci** v elektronické podobě (aplikace Bach) a celorepublikovou **centrální evidenci (CES)** v online podobě. V roce 2025 byly v systémové evidenci zapsány a upřesněny záznamy u 4583 inventárních čísel sbírkových předmětů (bez fotoarchivu). Nově byly v chronologické i systémové evidenci zpracovány všechny přírůstky za rok 2025.

2.3 Inventarizace sbírek

Podle §12 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy je každoročně prováděna pravidelná (řádná) inventarizace vymezené části sbírkového fondu. V roce 2025 byla provedena inventarizace fondu umělecko-průmyslových předmětů, sbírkové knihovny a části fotoarchivu. Celkově bylo inventarizováno 5576 evidenčních čísel.

2.4. Digitalizace sbírek

Digitalizace sbírek je jednou z priorit českého muzejnictví a vede k vyšší ochraně sbírek muzejní povahy a ke zvýšení komfortu badatelů. V roce 2025 byly zpracovány digitální záznamy a vytvořena nová data u 1173 inventárních čísel. Na webových stránkách muzea je prostřednictvím fotografií zpřístupněna podsírka prací techniky, pozůstalost Aloise Petruše a sbírkové předměty z oboru elektrotechniky (historická rádia a gramofony) i výtvarného umění. Na webovém portále www.esbirky.cz pak nově přibylo celkem 25 figur, budov a mechanik ze souboru Velkého svitavského mechanického betlému a 11 vybraných předmětů z podsírky Umělecko-průmyslové předměty. Vedle fotografií jsou v případě betlémových figur, budov a mechanik přiloženy také videa z jejich 3D skenování. V roce 2025 byl pro dokumentaci sbírek pořízen nový fotoaparát Canon.

2.5 Ochrana sbírek, restaurování a konzervace

Jedním z hlavních úkolů muzea je sbírkový předmět zaevidovat a uložit tak, aby nevznikla škoda jeho ztrátou, zničením nebo poškozením fyzickým či působením nepříznivých klimatických vlivů. Konkrétně se jedná o následující činnosti:

Uložení sbírek

Sbírkové předměty jsou nyní uloženy v devíti depozitářích. Ty jsou vybaveny elektronickou zabezpečovací signalizací (EZS) a protipožární elektronickou signalizací (EPS). Veřejné prostory muzea, kde jsou sbírkové předměty vystavovány, jsou sledovány kamerovým systémem, který byl v roce 2025 částečně relokován a modernizován. Vstupy do přízemních depozitářů jsou chráněny kovovými mřížemi. V depozitářích je prováděn monitoring teploty a vlhkosti.

Základní očista a restaurování

V roce 2025 byly z našich sbírek restaurovány střelecké terče *Únos Proserpiny* a střeleckého terče *Perseus*. V obou případech restaurování provedli Šárka a Petr Bergerovi, kteří jsou restaurátory s licencií MK ČR. Dále probíhala druhá fáze plánovaného ošetření knižního fondu Ottendorferovy knihovny, která je realizována zaměstnanci muzea za metodického vedení Národní knihovny ČR.

2.6 Prezentace sbírek

Expozice muzea

Sbírkové předměty jsou permanentně využity následujícím způsobem v těchto expozicích:

- „Historie praní“ – v expozici bylo vystaveno celkem 213 sbírkových předmětů (prací stroje, valchy, mandly, potřeby pro domácnost, textilní výrobky, fotografie apod.).
- „Hledání hvězdy Davidovy – Oskar a Emile Schindlerovi, Spravedliví mezi národy“ – využito přes 200 reprodukcí fotografií z vlastního fondu.
- „Labyrint svitavských příběhů“ – instalováno je celkem 153 předmětů z fondů Výtvarné umění, Svitavský betlém, Alois Petrus, Uměleckoprůmyslové předměty a Obecná sbírka. Těž je zde vystavena 1 neevidovaná socha z Městského hřbitova ve Svitavách.
- „Střípky ze svitavské přírody“ – expozice o přírodě města. Využity v ní jsou nerosty, zkameněliny, modely a dermoplastické preparáty z podsbírký Biologie.

Dále byly sbírkové předměty v různé míře použity při dočasných výstavách popsanych v kapitole 4.2. V případě sbírkových předmětů vypůjčených do jiných institucí a z jiných institucí je pak možné uvést následující:

Vypůjčky sbírkových předmětů jiným osobám a organizacím

V roce 2025 bylo provedeno těchto 6 vypůjček:

1/ Město Svitavy – obraz Jana Vičara *Pramen Svitavy*

2/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – střelecké terče k restaurování, *Únos Proserpiny* a *Perseus s hlavou Medúzy*

- 3/ Město Svitavy – tři obrazy Anny B. Háblové z cyklu *Svitavám*
- 4/ Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě – pračka *Jubila 20*
- 5/ Život na zámku Kvasiny, z.s. – soubor betlémů k výstavě Betlémy na zámku Kvasiny
- 6/ Město Svitavy – soubor betlémů k výstavě na městském úřadě

Výpůjčky sbírkových předmětů a exponátů z jiných organizací a od jiných osob

V roce 2025 byly realizovány následující výpůjčky:

- 1/ Východočeské muzeum v Pardubicích – sbírkové předměty pro výstavu „Poklady svitavské přírody“
- 2/ Moravské zemské muzeum – sbírkové předměty pro výstavu „Poklady svitavské přírody“
- 3/ Městské muzeum Moravská Třebová – sbírkové předměty pro výstavu „Poklady svitavské přírody“
- 4/ Různí umělci – umělecká díla pro výstavu „Přehlídka 2025“
- 5/ Národní technické muzeum – interaktivní exponáty pro výstavu „Expedice středověk“
- 6/ Moravské zemské muzeum – interaktivní exponáty pro výstavu „Expedice středověk“
- 7/ Římskokatolická farnost Svitavy – exponáty pro výstavu „Expedice středověk“
- 8/ Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli – archiválie pro výstavu „Expedice středověk“
- 9/ Regionální muzeum v Litomyšli – sbírkové předměty pro výstavu „Expedice středověk“
- 10/ Zemský archiv v Opavě (pobočka Olomouc) – archiválie pro výstavu „Zakládací“ listina města Svitavy“
- 11/ Muzeum romské kultury v Brně – sbírkové předměty a výstavní panely pro výstavu „Příběh Romů“
- 12/ Nakladatelství Kher – publikace pro výstavu „Příběh Romů“
- 13/ Martin Šmíd – umělecká díla pro výstavu „Martin Šmíd – Podzimní světlo“
- 14/ Jaroslav Tesař – exponáty pro výstavu „Nad betlémem vyšla hvězda“
- 15/ Různí betlémáři (Bohumír Andrle, Jaroslav Škranc, Irena Švecová, Jitka Olšánová ad.) – exponáty pro výstavu „Nad betlémem vyšla hvězda“
- 16/ Zdeněk Holomý ml. a Blanka Ptáčková – fotografie pro výstavu „Dva fotografové, dvě výročí“
- 17/ Miroslav Sychra – fotografie pro výstavu „Dva fotografové, dvě výročí“

2.7 Muzejní fotoarchiv

V průběhu roku 2025 pokračovala komplexní revize sbírkového fondu Fotoarchiv (fotografie, filmy, negativy, videokazety, digitální data). Odborné práce spočívaly v těchto činnostech:

- a) revize zapadaných karet a fotografií bez čísel
- b) digitalizace fotografií
- c) zápisy přírůstků

Digitalizace zdrojových fotografií je vždy prováděna v tiskové kvalitě. Revize karet spočívá v kontrole údajů na kartě, jejich verifikaci a doplnění. U karet s chybějícími náhledovými obrázky se tyto doplňují. Jsou digitalizovány a postupně zapisovány videokazety z historické dokumentace města. Postupně je rovněž evidován sbírkový fond muzea, který byl uložen bez jakéhokoliv popisu. Jsou to soukromá alba z pozůstalostí a příležitostná alba. Speciální kapitolou práce na inventarizaci fotoarchivu jsou náhodně nalezené fotografie a pohlednice regionu.

Za rok 2025 prošlo revizí fotoarchivu celkem 1113 evidenčních čísel a bylo přidáno 46 nových inventárních čísel. V současné době je tak v evidenci fotoarchivu muzea celkem 8716 evidenčních karet. V nich je zahrnuto 12016 evidovaných a digitalizovaných snímků.

3. KNIHOVNÍ FOND

3.1 Sbírková knihovna

Je souborem tisků, rukopisů a materiálů archivní povahy, které mají blízký vztah k regionu Svitavska. Je evidována v Centrální evidenci sbírek MK ČR a eviduje se stejným způsobem jako ostatní sbírky. Sbírkovou knihovnu tvoří v současnosti **3 444 inventárních čísel ve II. stupni evidence.**

3.2 Ottendorferova knihovna

Stabilizovaný a inventarizovaný fond – soubor 5 795 inventárních čísel.

3.3 Badatelská (přírůstková) knihovna

Je plně přístupná veřejnosti a je průběžně doplňována. V současnosti zahrnuje **4 167 publikací.** Knihovna obsahuje 8 oddělení (Výtvarné umění, České dějiny, Světové dějiny, Vojenství, Geografie, Encyklopedie, Periodika, Naučné vědy) a je zpracována programem Bach. Badatelská knihovna je doplňkovou alternativou pro zájemce o historii a umění.

4. EXPOZIČNÍ A VÝSTAVNÍ ČINNOST

4.1 Stálé expozice

Labyrint svitavských příběhů – expozice o historii města v příbězích jeho obyvatel. Expozice je vybudována v části vstupní chodby a jednom výstavním sále. Vystaveny jsou exponáty související s tradičními řemesly, cechovním životem, betlé mářstvím a běžným životem na Svitavsku. Mezi zajímavosti patří ukázka součástí svitavského kroje. Expozice je doplněna interaktivními prvky a pracovními listy. Během léta jsou zpřístupněny herní prvky k historii města i na muzejní zahradě.

Historie praní – vystavena je část největší sbírky exponátů mapujících tuto lidskou činnost v České republice. K expozici je vydán průvodce a celá sbírka je přehledně dokumentována na webu muzea. Sbíрка prací techniky je průběžně doplňována o nové přírůstky, které jsou také obměňovány ve výstavě. Součástí je herna pro školní skupiny a rodiny s dětmi. V prádelně u pejska a kočičky je možné vyzkoušet praní na valše, pracím zvonem, mandlování prádla a další činnosti. Pracovní listy je možné vyplnit po pečlivé prohlídce

výstavy, kterou vás provede starodávná pračka kývačka. Na nejmenší děti zde čeká herna zaměřená na praní, žehlení, ale také vaření a servírování pokrmů.

Expozice Hledání hvězdy Davidovy – Oskar a Emile Schindlerovi, Spravedliví mezi národy – expozice o holocaustu na pozadí příběhu svitavského rodáka Oskara Schindlera. Součástí expozice jsou předměty z muzejních sbírek, dále zapůjčené z Židovského muzea v Praze a z Muzea v Gross Rosen. Přímo v expozici je možnost zhlédnutí dokumentárních filmů o Oskaru Schindlerovi a také o historii města Svitavy v české, německé a anglické verzi. Pro rodiny s dětmi je tu několik úkolů k pátrání.

Střípky ze Svitavské přírody – expozice o přírodě města. Její hlavní část představují vystavené zkameněliny, nerosty, dermoplastické preparáty bezobratlých, ptáků i savců a modely hub, obojživelníků i plazů. Nechybí ani herbářové položky, tři informační panely (Geologie a paleontologie, Rostliny a houby, Zvířata) a interaktivní prvky (skládání ptačí budky, dendrofon, sušené houby k přivonění a drobná zvířata k pozorování pod lupou).

Muzeum esperanta – expozice Českého svazu esperanta a svitavského klubu esperanta zpřístupněná v budově Ottendorferovy knihovny.

Svitavské vily – známé i neznámé – na chodbě muzea jsou trvale umístěny výstavní panely, které se věnují místním architektonickým skvostům rodinného bydlení.

V. O. Ottendorfer – stálá panelová výstava o životě svitavského mecenáše Valentina Oswalda Ottendorfera (1826–1900) a „jeho budovách“ ve městě je instalována v interiéru Ottendorferovy knihovny.

4.2 Krátkodobé výstavy realizované v roce 2025

Dramaturgie výstavní činnosti byla stejně jako v minulých letech připravena s ohledem na různorodé zájmy odborné i laické veřejnosti. Muzeum realizovalo celkem 11 výstav, další 2 pokračovaly z roku 2024. Konkrétně šlo o následující výstavy:

2. 12. 2024 – 12. 1. 2025

HISTORICKÉ VÁNOČNÍ OZDOBY ZE SBÍRKY VĚRY DVOŘÁČKOVÉ

Výstava představila rozsáhlou sbírku vánočních ozdob paní Věry Dvořáčkové. Ucelená sbírka ozdob z různých materiálů (perličkové ozdoby, voskové, lametové, vatové, papírové kovové či současné, moderní ozdoby) a z různých období, přičemž nejstarší ozdoby pochází doby kolem roku 1900.

2. 12. 2024 – 26. 1. 2025

VELKÝ SVITAVSKÝ MECHANICKÝ BETLÉM A ADVENTNÍ HERNA

Unikátní betlém svitavských betlémářů se svou pohnutou historií byl po roce opět k vidění. Velký historický svitavský mechanický betlém v celé své kráse má 15 metrů, 62 rozpořbovaných částí – mechanik, 692 ks polychromovaných figur a 6 velkoplošných scénérií. Součástí výstavy je vánoční herna, kde se návštěvníci, zejména děti, mohli těšit na zajímavé badatelské úkoly, betlémské divadélko, fotostěnu s andělskými křídly, domek s okénky svatých či s vánočními vůněmi, pracovní listy a na další aktivity s adventní tematikou. Novinkou letošní výstavy byly modely vybraných figur v měřítku 1:1, které umožnily seznámení se s naším betlémem prostřednictvím dotyku.

26. 1. – 23. 3. 2025

PŘEHLÍDKA 2025

Tradiční výstava výtvarníků svitavského regionu. Rok 2025 byl rekordní, a to nejen z pohledu počtu vystavujících autorů, ale i v množství vystavených děl. Vystavovalo přesně 63 výtvarníků a v prostorách galerie šlo vidět 151 uměleckých děl různých výtvarných technik a námětů.

V roce 2025 vystavovali: Bečka František, Boháčková Eliška, Bouchalová Ivetta, Bukovská Zuzana (Pustinová), Burešová Denisa, Cach Kryštof, Coufalová Věra, Čech Lubomír, Doležalová Jana, Dujka Vladimír, Fialová Alexandra, Fialovi Iva a Pavel, Gloserová Miluše, Heptnerová Marta, Horký Martin, Houdková Eliška, Chlebdová Ladislava, Inráčková Miroslava, Jindrová Tereza, Klímová Nela, Köhlerová Marta, Kopecký Kamil, Kosová Věra, Koška Jiří, Košnar Václav, Kováčová Jarmila, Kvapilová Alena, Kyncl Marek, Mašková Naďa, Mencová Jana, Mezerová Eva, Mičková Zuzana, Mikeš Jaromír, Morávková Vítězslava, Moučka Josef, Müllerová Libuše, Novák Anton, Novák Libor, Novotná Anna, Poláková Julie, Poláková Olga, Prudil Jiří, Radda Ondřej, Rousová Božena, Růžičková Hana, Řehořová Sára, Říhová Barbora, Sehnalová G. Lea, Sionová Iva, Sopoušková Jarmila, Sopoušková Markéta, Studénková Jitka, Ševčík Radomír, Šplíchalová Renáta, Štrajtová Agáta, Švecová Irena, Talířová Kateřina, Turzíková Jana, Valentová Soňa, Vampol Věra, Vostřel Jan, Zezulová Michaela.

8. 2. – 18. 5. 2025

POKLADY SVITAVSKÉ PŘÍRODY

Výstava o biologicky významných lokalitách Svitavska. Představena byla místa s cennými lesními, vodními i lučními biotopy. Nechyběly ani zajímavé paleontologické a geologické oblasti. Vše bylo ukázáno za pomoci diorám s dermoplastickými preparáty, nerosty a fosiliemi. Nechyběla ani řada interaktivních prvků, včetně ornitologické pozorovatelný, prolézací bobří nory a pozorování noční přírody s noktovizorem.

3.4. – 27. 4. 2025

VELIKONOCE A SVÁTKY JARA

Malá výstava velikonočních i jarních zvyků, tradic a dekorací uprostřed expozice prací techniky.

6. 4. – 18. 5. 2025

DVA FOTOGRAFOVÉ, DVĚ VÝROČÍ

Výstava dvou přátel a legend svitavské fotografie – Zdeňka Holomého a Miroslava Sychry.

31. 5. – 21. 9. 2025

EXPEDICE STŘEDOVĚK

Interaktivní výstava Expedice středověk, připravená ve spolupráci s Moravským zemským muzeem, přenesla návštěvníky do minulosti. Pro malé i velké byly k dispozici repliky dobových oděvů, náradí a náčiní, přičemž se dozvěděli, jak se asi žilo v tomto období. Druhá část výstavy vznikla přímo ve svitavském muzeu a galerii ve spolupráci s externími odborníky a přiblížila období středověku v našem městě. Autorem textů, které se věnovaly například

založení města, kolonizací Svitavska, svitavským rychtářům, Svitavám době husitských válek či historickým pramenům k dějinám Svitav, byl místní rodák a významný český historik Robert Antonín. Výstavu obohatily také originální exponáty, například archeologické nálezy ze středověkých Svitav, městské knihy a zejména pozdně gotická soška Sv. Anny Samotřetí, která pochází rovněž přímo z našeho města.

13. – 21. 9. 2025

„ZAKLÁDACÍ“ LISTINA MĚSTA SVITAVY

Tento jedinečný dokument, vydaný olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburka, je vůbec nejstarší písemnou zmínkou o městě Svitavy. Jejím obsahem bylo řešení územního sporu a vymezení hranic mezi biskupstvím a premonstrátským klášterem v Litomyšli, které 2. dubna 1269 potvrdil panovník Přemysl Otakar II. vlastní listinou. Originály obou listin byly vystaveny ve svitavském muzeu a galerii jen několik dnů.

26. 9. – 28. 9. 2025

HOUBY SVITAVSKA

Mykologická výstava živých hub našeho regionu. V roce 2025 se podařilo ze vzácných druhů veřejnosti představit například hřib medotrpký, kyj uťatý a korálovec bukový. Proběhly též programy pro školy a mykologická poradna Josefa Zedníka.

5. 10. – 17. 11. 2025

MARTIN ŠMÍD – PODZIMNÍ SVĚTLO

Výstava prezentovala autorovu tvorbu posledních sedmi let, která byla převážně inspirována krajinou Vysočiny a okolím Svitav. Martin Šmíd ve svých velkoformátových kresbách zachycuje rovněž vlastní vzpomínky a zážitky, „vnitřní krajinu“. Přírodu neztvárňuje popisně, ale vytváří harmonické kompozice zachycující osobní pocit a navození atmosféry.

5. 10. – 17. 11. 2025

PŘÍBĚH ROMŮ

Výstava představila dějiny a kulturu Romů od prapočátků v Indii až po současnost v ČR. Na výstavních panelech a prostřednictvím exponátů prezentovala tradiční řemesla, hudbu, jazyk, literaturu i výtvarné umění.

30. 11. 2025 – 18. 1. 2026

NAD BETLÉMEM VYŠLA HVĚZDA

Tradiční výstava betlémů, jejímž jádrem byla v roce 2025 sbírka betlémáře Jaroslava Tesaře z Olomouce. Doplnily je další betlémy ze zámku Kvasiny, z našeho regionu i ze svitavského muzea.

30. 11. 2025 – 1. 2. 2026

VELKÝ SVITAVSKÝ MECHANICKÝ BETLÉM A ADVENTNÍ HERNA

Unikátní betlém svitavských betlémářů je ohromující svou pohnutou historií i rozsahem patnácti metrů. Je tvořen 692 kusy polychromovaných figur a výpravných budov, 6 malovanými scenériemi a 62 mechanikami. Velký svitavský mechanický betlém je od roku 2015 na seznamu kulturních památek České republiky.

Návštěvníci, zejména děti, se mohli také těšit na betlémské divadélko, fotostěnu s andělskými křídly, domek s okénky svatých či s vánočními vůněmi, hmatový úkol s betlémovými figurami z 3D tiskárny a na další aktivity s adventní tematikou. Novinkou roku 2025 byl filmový dokument od otce a syna Petřů Horákových, jak se restauroval Velký svitavský mechanický svitavský betlém.

4.3 Výstavy mimo prostory MMG

7. 5. – 30. 6. 2025

80. VÝROČÍ KONCE DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

Venkovní výstava na svitavském náměstí Míru připomněla tragické události roku 1945.

4.4 Živá zed'

Expozice Živé zdi u podchodu obchodního centra Albert je zaměřená na podporu lokálního umění. Cílem je dostat umění blíže k lidem a prezentovat místní autory či zajímavá místa ve Svitavách a okolí. V roce 2025 zde bylo instalováno 5 výstav:

10. 12. 2024 – 28. 2. 2025

RUKU V RUCE S MINULOSTÍ

Básně psané v koutku duše.

3. 3. – 15. 6. 2025

FOTOGRAFIE DAVIDA SEJKORY

David Sejkora na fotografických toulkách jižním cípem Islandu.

6. 5. – 12. 6. 2025

TOULKY SVITAVSKOU PŘÍRODOU

Výběr fotografií Jiřího Krčmáře. Pohled na krásu a pestrost místní krajiny očima autora.

13. 6. – 10. 10. 2025

ABSOLVENTI VÝTVARNÉHO OBORU ZUŠ SVITAVY

Závěrečné práce studentů výtvarného oboru ZUŠ pode vedením Ivy a Pavla Fialových.

11. 10. 2023 – 7. 1. 2024

KRISTÝNA TRONEČKOVÁ A MATOUŠ HURTÍK / HRAVÉ CESTY ZA ŠTĚSTÍM

Fotografie z nové knihy Hravé cesty za štěstím. Proč lidé v různých částech světa vnímají štěstí odlišně. Dánsko, Peru a Bali, tři kontinenty, tři kultury.

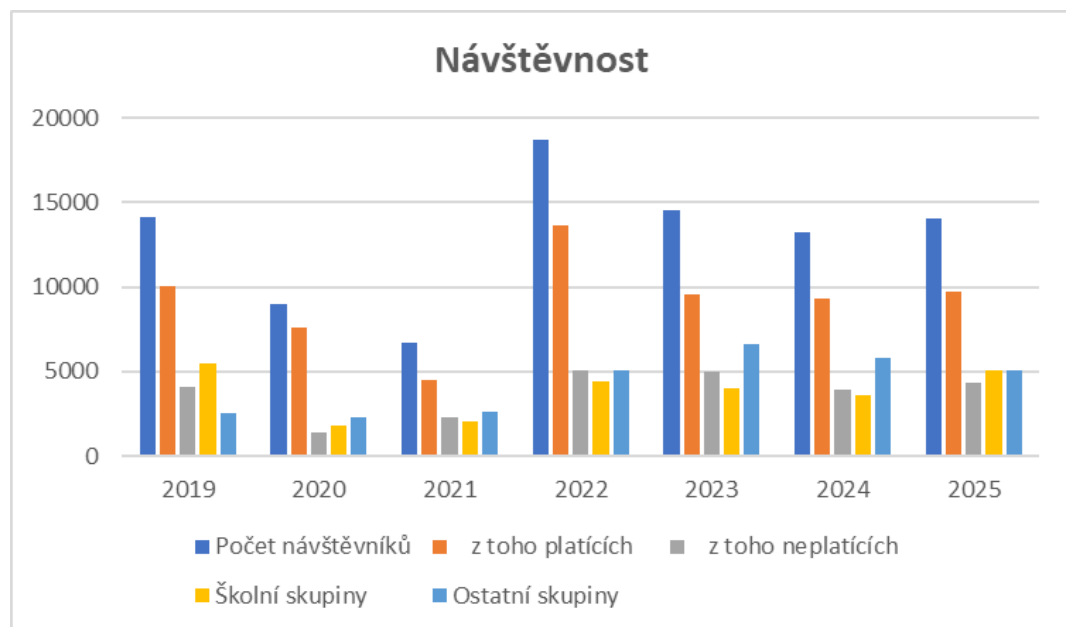
4.5 Návštěvnost muzea a galerie

V roce 2025 expozice a výstavy MMG navštívilo 14 018 osob, z toho 5 030 žáků ve školních výpravách a 5 104 osob v jiných skupinách. Neplaticích (pedagogický doprovod, návštěvníci s volným vstupem, návštěvníci vernisáží, Svitavští využívající volných vstupů apod.) bylo 4 299. Počet návštěvníků MMG ve srovnání s předešlým rokem je vyšší, a to především díky programům pro školní skupiny a zvýšenému zájmu veřejnosti o výstavní program MMG, především o vánoční výstavy (Velký svitavský mechanický betlém + vánoční herna a Nad betlémem vyšla hvězda).

Tabulka návštěvnosti muzea:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Počet návštěvníků	14169	9023	6719	18686	14533	13206	14018
z toho platících	10063	7626	4460	13617	9561	9321	9716
z toho neplaticích	4106	1397	2259	5069	4972	3885	4299
Školní skupiny	5449	1763	2022	4433	3963	3556	5030
Ostatní skupiny	2534	2269	2598	5052	6650	5794	5104

Graf a struktura návštěvnosti:

5. KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

5.1 Poradenský den pro výtvarníky

Setkání výtvarníků svitavského regionu a diskuze s odborným lektorem nad přinesenými díly. Poradenský den proběhl 11. ledna 2025 od 10 hodin a konzultovat práce přijel opět po roce malíř a pedagog Filip Dvorský.

5.2 Masopust a staročeská zabijačka

Jedenadvacátý ročník svitavského masopustu spojený s jarmarkem, zabijačkovými hody a poprvé také s dětským karnevalem proběhl v sobotu 22. února 2025. Průvod masek, organizovaný ve spolupráci s brněnskou agenturou Rex, vyšel z dolní části náměstí Míru ve 13:00. U staré radnice se jednotlivé maskary představily a poté požádaly starostu města o povolení k obchůzce. Jelikož se v loňském roce osvědčil program pro děti, v roce 2025 jsme ho ve spolupráci s Mateřským a rodinným centrem Krůček nejen zopakovali, ale také rozšířili. Konal se mezi 14. a 15. hodinou. Již před samotným startem průvodu si děti mohly v dolní části náměstí zatočit kolem štěstí a vybrat si vlastní masopustní masku. Spolu s průvodem se poté kolo štěstí přemístilo do horní části náměstí.

Přijít v masce či s masopustní čepicí, případně si ji vytočit v kole štěstí, mělo nespornou výhodu. Pro všechny, kteří tak učinili, byla v jednom ze stánků připravena malá odměna, například v podobě poukazu na nealkoholický punč na následném dětském karnevalu v Lidovém divadle. V 15.00 přišlo na řadu symbolické poražení kobyly (a její následné oživení), aby se poté průvod se všemi maskami a s hudebním doprovodem odebral na výše uvedený masopustní karneval do Lidového divadla, kam měli opět všichni v masce či s masopustní čepicí vstup zdarma. Speciální program pro děti zde probíhal od 16. do 17. hodiny.

Sobotnímu veselí v městském muzeu a galerii ještě předcházela masopustní týden. Od 18. do 21. února 2025 proběhly tematické tvořivé dílny pro školky a školy, v jejichž rámci jsme nejen představili tradici masopustních obchůzek, ale také vyráběli masky a čepice. A 19. února 2025 mohli mezi 16. a 18. hodinou přijít do muzejních dílen všichni, kteří rovněž zatoužili vyrobit si vlastní tradiční i netradiční masopustní masku.

5.3 Velikonoce v muzeu

Na neděli 13. dubna 2025 byl připraven celodenní program pro širokou veřejnost. V expozici prací techniky byla instalována výstava mapující svátky jara, dodržované zvyky a symboliku různých předmětů spjatých s těmito jarními dny. Celé muzeum ožilo velikonočním jarmarkem, výrobními dílničkami i ukázkami řemeslné výroby související s Velikonocemi a příchodem jara. Návštěvníci akce si mohli vyzkoušet pletení pomlázek, zdobení kraslic, tvorbu velikonočních lít a jiných dekorací. Na muzejní zahradě byly připraveny k vyzkoušení jarní a velikonoční hry a v muzejních dílnách květinové dekorace, soustružená vajíčka a káči pro radost dětem. Opět nechybělo ani pozorování a kroužkování ptáků, jejichž zpěv je jedním se symbolů probouzejícího se jara. Pro rok 2025 jsme přichystali také dvě novinky. Ve spolupráci s koclírovským spolkem Zvířecí zázraky jsme představili živá zvířata tradičního českého dvorku. Druhou novinkou se stal fotokoutek, nesoucí se samozřejmě opět v duchu Velikonoc.

5.4 Svitavská muzejní noc 2025

Svitavská muzejní noc proběhla 30. května 2025, její součástí bylo následující: vernisáž výstavy Expedice středověk a její komentovaná prohlídka, rytířský turnaj a šermíři, koncert

orchestru Big Band Svitavy, herní a tvůrčí aktivity pro všechny věkové generace, ochutnávka středověké kuchyně, prezentace nové vizuální identity městského muzea a galerie, prohlídka Ottendorferovy knihovny, promítání filmu Údolí včel, občerstvení...

5.5 Galerie Venkovka

Tradiční malování pro Venkovku v netradičních prostorách proběhlo letos 6. června v prostorách Staré radnice na náměstí Míru. Malování pro Venkovku se v roce 2025 zúčastnili následující výtvarníci: Táňa Gáliková, Josef Moučka, Libor Novák, Kryštof Cach, Julie Poláková, Stanislav Pospíšil, Barbora Říhová, Denisa Burešová, Agáta Sehnalová a Pavel Fiala. Vernisáž nových obrazů se uskutečnila v galerii Venkovka v uličce mezi Starou radnicí a Domem u Mouřenína v pátek 5. září 2025.

5.6 Řemeslné workshopy a týden řemeslných workshopů

V Městském muzeu a galerii ve Svitavách jsou od roku 2014 vybudovány a aktivně využívány řemeslné dílny. Připravujeme zde řemeslné programy pro školní a zájmové skupiny, celodenní i vícedenní výrobní workshopy pro děti i dospělé, a to pod vedením odborných lektorů. Vzhledem ke stálému zájmu o vyzkoušení tradičních řemesel nabízíme od roku 2019 jako alternativu příměstského tábora letní týden řemeslných workshopů pro děti. Každý den je věnován jinému řemeslu a rodiče mohou své děti přihlásit na celý týden nebo na vybrané dny. První srpnový týden roku 2025 jsme se zabývali výrobou vitrážových zrcátek, točené keramiky a výrobou keramických aromalamp, poznávali jsme historii Svitav, cestovali za taji přírody na Hřebeč, pekli chleba z žitného kvasu či plstili zajímavé dekorace. Poslední den jsme na vlastní kůži zkoumali různé techniky batikování. Během týdne vzniklo mnoho krásných výrobků, které si děti odnesli domů a mnoho zážitků a přátelství, která zůstanou v srdci spolu s muzeem.

5.7 Řezbářský memoriál Aloise Petruše 2025

Patnáctý ročník se konal v dnech 1. až 6. září 2025 na muzejní zahradě. Téma pro rok 2025 bylo Ovoce našich zahrad a autory nových plastik se stali Romana Krestýnová, Petr Steffan, Martin Zítka, František Malý a Wit Pichursi. Memoriál Aloise Petruše jsme zahájili v pondělí 1. září koncertem svitavské skupiny Paraplet, ve středu 3. září se konal koncert folkově laděného kytarového dua, Sary Nové a Honzy Oslizlého. V sobotu 6. září předali řezbáři hotová díla starostovi města. Vyrobená díla – lavičky, byly umístěny okolo poldru při výjezdu ze Svitav směrem na Litomyšl.

5.8 Dny evropského dědictví

V letošním roce se Svitavy opět připojili k mezinárodním Dnům evropského dědictví. Téma středověku doprovázelo městské muzeum celé léto a pokračovali jsme v něm také v září. Poprvé v historii byla v muzeu vystavena od 13. do 21. září smírčí listina z roku 1256, která vyřešila územní spor mezi litomyšlským klášterem premonstrátů a olomouckým biskupstvím. Tento unikátní dokument obsahuje první písemnou zmínku o Svitavách, kterých se spor týkal. V rámci Dnů evropského kulturního dědictví proběhla přednáška Středověké Svitavsko prof. Roberta Antonína, svitavského rodáka a významného českého historika. Dny evropského dědictví ve Svitavách proběhly v neděli 15. září 2025 v 17 hodin ve hřbitovním kostele sv. Jiljí, který je nejstarší stavbou ve městě.

5.9 Advent ve Svitavách

První adventní neděle – vernisáž výstavy betlémů a prezentace kompletně rekonstruovaného Velkého svitavského mechanického betlému, doplněná o nově zpracované informační panely o jeho postupné rekonstrukci a plánovaném Muzeu mechanických betlémů ve Svitavách, připraveny byly rovněž interaktivní prvky vztahující se k této kulturní památce. Zpřístupněna byla též adventní herna, doplněná o pracovní listy ke svitavskému betlému a Vánocům.

Druhá adventní neděle – Vánoce v muzeu: pravidelná akce s vánočním jarmarkem, vánočními zvyky a dílničkami pro děti i smažení tradičních svitavských hnízd uprostřed vánočních výstav.

Třetí adventní neděle – tentokrát věnovaná řezbářství, betlémářství a patchworku. Lidé se mohli podívat, jak vznikají betlémové figurky v rukou zručných betlémářů, a sami si zkusit vyrobit dřevěné ozdoby na vánoční strom. Akci doplnily tvořivé dílny klubu patchworku a prodej řemeslných výrobků.

Štědrý den – pro širokou veřejnost byly zpřístupněny všechny výstavy a zejména Velký svitavský mechanický betlém.

Instalace betlému od řezbáře Františka Malého – na svitavském náměstí Míru je každoročně instalována v průběhu adventu skupina dřevěných figur v životní velikosti, znázorňující scénu narození Krista.

Prezentace vánočních dekorací v celém muzeu.

Instruktažní videa, která učila, jak uvázat adventní věnec, vyrobit vánoční ozdoby a dekorace, či seznámila s některými vánočními zvyky, si mohli zájemci prohlédnout na muzejním kanále Youtube.

Spolupráce na **fotostěně** s adventní tematikou, která byla umístěna na svitavském náměstí Míru.

5.10 Přírodovědné vycházky pro veřejnost

Během roku 2025 proběhlo 5 biologických vycházek pořádaných MMG ve spolupráci s ZO ČSOP Rybák Svitavy. První z nich se jmenovala *Po Svitavsku za mechorosty* a 22. 3. se jí zúčastnilo 27 lidí. Vedl ji přední český bryolog Zbyněk Hradílek z Univerzity Palackého v Olomouci. Díky němu se podařilo najít řadu zajímavých druhů. Další vycházka nesla název *Po Svitavsku za obojživelníky*, vedl ji muzejní biolog Jakub Vrána a zúčastnilo se jí 22 osob, které mohly vidět například kuňku obecnou, skokana hnědého a čolka horského. Navíc se při ní podařilo ve Svitavách poprvé najít skokana skřehotavého. V sobotu 3. května pak proběhlo *Vitání ptačího zpěvu*, na něž přišlo 38 účastníků, pod vedením Jakuba Vrány a Jiřího Macha ze svitavského gymnázia slyšeli bukače velkého i chřástala vodního a viděli například cvrčilku zelenou či slavíka modráčka. Na podzim pak stejná dvojice připravila další dvě vycházky. Nejprve na *Festival ptactva* našlo 4. 10. cestu 31 lidí, kteří pozorovali třeba ledňáčka říčního, písíka obecného, motáka pilicha a orly mořské. Okroužkovat se navíc podařilo větší množství ubývajících moudivláček lužních. Poslední akce tohoto roku byla znovu součástí cyklu *Po Svitavsku za...* a zaměřila na dravce. Zúčastnilo se jí 1. 11. celkem 30 osob. Povedlo se při ní okroužkovat káně lesní a vytvořit i instalovat bidýlka pro dravé ptáky. V září se navíc Jakub Vrána jako kroužkovatel zapojil do akce *Členové členům*, kterou pořádá Česká společnost ornitologická.

5.11 Hledání hvězdy Davidovy. Stopy Židů ve Svitavách a Stolpersteine (Kameny zmizelých)

Šestnáctý ročník vzdělávacího a paměťového projektu Hledání hvězdy Davidovy odstartoval již v říjnu otevřením výstavy Příběh Romů, kterou jsme zapůjčili z Muzea romské kultury. Druhá část programu proběhla ve dnech 5.–6. listopadu.

Ve středu 5. listopadu jsme pořádali exkurzi pro veřejnost do nového Muzea přeživších v Brněnci, které bylo slavnostně otevřeno v květnu 2025. Ve čtvrtek 6. listopadu proběhla v Ottendorferově knihovně od 10 hodin debata s brněnským rabínem Štěpánem Klimentem na téma Antisemitismus v minulosti i dnes s ohledem na aktuální dění na Blízkém východě. V 16 hodin jsme pietně položili na ulici Poličské čp. 3 (před farou Českobratrské církve evangelické) dva Kameny zmizelých pro Leopolda Lustiga a jeho ženu Else. Modlitby u pokládání Kamenů zmizelých pronesl rabín Židovské obce Brno Štěpán Menaše Kliment, průvodní slovo pronesla Radka Oblouková a o hudební doprovod se postaral pěvecký sbor RAKOS. Na závěr celého programu proběhla debata s rabínem na faře ČCE o problematice antisemitismu.

5.12 První neděle v měsíci zdarma pro obyvatele Svitav

Možnosti podívat se do muzea každou první nedělí v měsíci využilo v roce 2025 celkem 170 osob s trvalým pobytem ve Svitavách.

5.13 Návštěva muzea pro školáky za vysvědčení zdarma

Školáci měli možnost během jednoho dne přijít do muzea zdarma, když ukázali svoje vysvědčení. Tato akce byla letos novinkou a právě tu pro děti byla i hravá výstava o středověku. Možnosti využilo deset rodin s dětmi.

6. ODBORNÁ ČINNOST

6.1 Publikační a ediční činnost

Vedle pravidelných publikací v městském informačním měsíčníku Naše město byly v rámci přírodních věd sepsány muzejním biologem Jakubem Vránou čtyři odborné články, z nichž jeden je impaktní v mezinárodním sborníku. Vedle nich (viz níže) se tento zaměstnanec zabýval také odbornou oponenturou článků pro sborník Slezského zemského muzea a ornitologický sborník *Panurus*, u něhož je členem redakční rady. Navíc oponoval bakalářské práci na Palackého univerzitě v Olomouci, Mendelově univerzitě v Brně a Ostravské univerzitě.

ŠÁLEK M., KADAVA L., VRÁNA J. & MAYER M. 2025: Seasonal variation in bird species richness and abundance across contrasting farmland: The importance of heterogeneous and non-cropped habitats. *Agriculture, Ecosystems and Environment* 386: 109616.

VRÁNA J., PFEIFER V., MACH J., KLUSÁK O. & VRÁNOVÁ P. 2025: Početnost a rozšíření rořýse obecného (*Apus apus*) ve Svitavách. *Panurus* 34: 1–11.

VRÁNA J. 2025: Poznámky k výskytu blatnice skvrnitě (*Pelobates fuscus*) na Svitavsku. *Východočeský sborník přírodovědný – Práce a studie* 31: 25–43.

VRÁNA J. KLUSÁK O. & ZOBAC P. 2025: První prokázané hnízdění kalouse ušatého (*Asio otus*) v intravilánu Svitav. *Moravskotřebovské vlastivědné listy* 32: 58–65.

Nejvýznamnější událostí v regionální historii bylo 80. výročí konce druhé světové války. Vedle pravidelných textů ve zpravodaji Naše město byly články k výročí publikovány také v tisku (Forum24) či ve zpravodaji obce Dětrichov u Svitav. K poválečným událostem byl publikován také článek v Moravskotřebovských vlastivědných listech.

NĚMCOVÁ M. 2025: Poválečné soudy s obyvateli Svitav. *Moravskotřebovské vlastivědné listy* 32: 50–57.

6.2 Revize památných hrobů na Městském hřbitově

Probíhaly konzultace v souvislosti s přípravou nového řádu pohřebiště. Ve spolupráci se společností SPORTEŠ Svitavy s.r.o. proběhly opravy hrobů svitavských starostů Carla Licka a Johanna Budiga a rodinného hrobu mecenáše Valentina Oswalda Ottendorfera, od jehož narození v roce 2026 uplyne 200 let. Také byly naplánovány další opravy, které proběhnou v následujících letech. Z tohoto důvodu městská historička zpracovala osudy významných svitavských rodin, jejichž hrobů se opravy budou týkat, dodala k nim rovněž fotodokumentaci (historické fotografie konkrétních hrobů z fotoarchivu Městského muzea a galerie ve Svitavách, aktuální fotografie zajistil Muzejní historický klub Záviš). Projektovou dokumentaci zpracoval restaurátor Daniel Bartoš.

MMG dlouhodobě sleduje a zpracovává podklady pro ochranu a údržbu starých hrobových míst a hrobového zařízení, což je chápáno nejen jako pietní zachování podoby starého hřbitova, ale i jako důležitá součást historické identity města.

6.3 Činnost v pracovní skupině pro regeneraci památkové zóny

Příprava historických podkladů a komentářů k projektům regenerace MPZ, jejichž vyhlášovatelem je MěÚ Svitavy.

6.4 Zpravodaj Naše město

Prezentace muzejních sbírek v cyklu Muzeum a jeho poklady (11 dílů).

6.5 Výzkumná činnost v oblasti přírodovědy

V roce 2025 se pracovník muzea Jakub Vrána zapojil do celorepublikového sčítání káně lesní, Mezinárodního sčítání vodních ptáků a pokračoval též ve vlastních projektech (kroužkování ptačtva na Lánském rybníku, mapování letních kolonií letounů, monitoring obojživelníků na Svitavsku, mapování netopýrů ve svitavské městské zeleni). Zároveň se zapojil do výzkumných aktivit České společnosti ornitologické a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. K nejcenějším nálezům přitom patří objev dvou nových netopýřích druhů pro město. Konkrétně šlo o netopýry nejmenšího a parkového. Z plazů byla ve městě poprvé zdokumentována užovka hladká. Též se podařilo pozorovat zimující ostralku štíhlou na řece Svitavě v Hradci nad Svitavou a potvrdit hnízdění vzácnějších druhů pěvců (slavík modráček středoevropský, cvrčilky zelená a slavíková) v okolí Lánského rybníku.

Dále byl Jakub Vrána hlavním pořadatelem východočeské ornitologické konference *Metody a výsledky monitoringu ptačích populací VII*, která probíhala od 7. do 9. listopadu v České

Třebové. Té se zúčastnilo celkem 89 účastníků z ČR i Slovenska a jednalo se v tomto roce o nejdůležitější ornitologickou akci na území našeho státu.

6.6 Velký svitavský mechanický betlém a Muzeum mechanických betlémů ve Svitavách

Náročné a několikaleté restaurování ojedinělého Velkého svitavského mechanického betlému, který je unikátním dokladem tradičního betlémářského řemesla, v roce 2022 skončilo a betlém byl rozpořbován v celé své délce neuvěřitelných 15 metrů! Veřejnosti byl poprvé prezentován v Městském muzeu a galerii ve Svitavách 27. listopadu 2022.

V průběhu roku 2025 pokračovaly aktivity související s plánovaným Muzeem mechanických betlémů. Vznikl finální scénář k expozicím budoucího muzea, podíleli se na něm Blanka Čuhelová, Petr Patočka a Hynek Stříteský. V září 2025 byla prostřednictvím města Svitavy vypsána podlimitní veřejná zakázka na stavební práce, která však musela být zrušena, jelikož se přihlásil jediný zájemce s nabídkou vyšší, než byly předpokládány náklady v zadávací dokumentaci. Opakování veřejné zakázky se předpokládá v prvním čtvrtletí roku 2026. V roce 2025 byl rovněž poprvé veřejnosti prezentován filmový dokument (autoři Petr Horák a Petr Horák ml.) o restaurování Velkého svitavského mechanického betlému.

Podle aktuálního plánu bude připravované muzeum, do kterého se Velký svitavský mechanický betlém přemístí, otevřeno v roce 2028. V něm bude vystaven celoročně a spolu s prezentací dalších mechanických betlémů i tematickou dětskou hernou vytvoří jedinečné místo, které představí příběh betlémářství jako živého řemesla a stále se vyvíjející lidové tradice, mající v současné společnosti své pevné místo.

6.7 Spolupráce s odbornými řemeslnými lektory

Při pořádání řemeslných programů a workshopů využíváme pravidelně odborné externí lektory, kteří jsou ochotni tímto způsobem předávat své znalosti a dovednosti dětem i dospělým zájemcům z laické veřejnosti. Tím se snažíme zajistit povědomí o způsobu života a práci našich předků. Dlouhodobě spolupracujeme s několika řezbáři, kováři, kameníky, sklářem, uměleckým kovolítem, lidmi ovládajícími různé techniky textilní výroby, drátenictví, práce s papírem i staré postupy přípravy pokrmů. Již šestým rokem pokračujeme ve spolupráci s lektorem ikonopisectví. Mezi jedinečné příležitosti patří i workshop intarzie či kaligrafie, tvorba keramických lamp, broušení skla, výroba originální kabelky technikou mokrého plstění nebo výroba barevných pigmentů z přírodních materiálů a duběnkového inkoustu. Snažíme se během roku každé řemeslo nabídnout jako samostatný workshop i v rámci prázdninových otevřených atelierů. Stále též vyhledáváme další možnosti ukázek zapomenutých řemesel.

7. PROJEKTY A GRANTY

7.1 Dotace na výstavy, sbírky, sbírkotvornou a prezentační činnost

Tabulka s výší příspěvků viz v bodě 1.4. Z grantového programu Ministerstva kultury (ISO-II/D se podařilo financovat: *Restaurování sbírkového předmětu malovaný střelecký terč „Únos Proserpiny“* a z prostředků Pardubického kraje *„Restaurování malovaného střeleckého terče „Perseus“*.

Z prostředků Pardubického kraje byly částečně financovány: *Řezbářský memoriál Aloise Petruše*, historický projekt *Hledání hvězdy Davidovy* a provozní projekt *Oprava zabezpečovacího kamerového systému*.

Ministerstvo kultury ČR také podpořilo uspořádání výstavy *Expedice Středověk*, z programu ISO II/B – dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví udělilo dotaci na *Pořízení fotoaparátu NIKON* (pro dokumentaci sbírkových předmětů) a také v rámci podpory poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií přidělilo MK prostředky na *Třetí fázi 3D skenování Velkého svitavského mechanického betlému*.

8. PŘEDNÁŠKY A PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST

8.1. Historické přednášky a prohlídky města

Historické přednášky a prohlídky města, které realizovala v roce 2025 muzejní historička Monika Němcová, patří k základním výstupům edukační funkce muzea, a to jak směrem ke školám, tak z hlediska cestovního ruchu. Na začátku roku proběhly dvě přednášky pro Univerzitu třetího věku Valentina Oswalda Ottendorfera při svitavském gymnáziu. Po celý rok probíhal projekt MAP, který přibližoval v celkem deseti povídkách regionální historii hravou formou dětem z mateřských školek a žákům základních škol. V muzeu dále pro školy proběhlo pět edukačních programů.

Komentovaných procházek městem bylo celkem devět, mezi nejpočetnější posluchače patřili žáci, studenti a skupiny z řad turistů. V Langerově vile v letošním roce proběhlo pět přednášek.

Dalších sedm přednášek se uskutečnilo ve spolupráci s Památkem Zámeček v Pardubicích, Městským muzeem v České Třebové, Městskou knihovnou ve Svitavách, Spolkem pro vojenská pietní místa v Praze, historickým spolkem Wotrubia ve Slaném, Kulturním oddělením města Jevíčko a Gymnáziem Elišky Krásnohorské v Praze.

V předvečer 80. výročí konce druhé světové války, 7. 5. 2025, se konala v divadle Trám beseda s historiky. O roce 1945 hovořili Monika Němcová, Miloslav Štrych a Vladimír Velešik.

Zároveň proběhl podzimní přednáškový cyklus, když 8. 10. hovořila muzejní historička Monika Němcová pro 42 osob o poválečných osudech svitavských obyvatel. Tomáš Zavoral z pardubického muzea potom přednášel 26. 11. o archeologických nálezech na Svitavsku, čehož se zúčastnilo 27 osob.

8.2 Přírodovědné přednášky

V roce 2025 se uskutečnily tři přírodovědné přednášky, všechny s návazností na výstavu Poklady svitavské přírody. První z nich se zabývala významnými lokalitami Svitavska, proběhla 5. 3. a zúčastnilo se jí 24 osob. Přednášejícím byl muzejní biolog Jakub Vrána. Druhá přednáška se zabývala flórou regionu, přednášel přední český botanik Pavel Lustyk a přišlo na ni 22 účastníků. Jiří Mach potom hovořil 14. 5. pro 22 osob o fauně Svitavska. Kromě toho se komentované prohlídky výstavy, která byla doplněna o filmové dokumenty spojené s místní přírodou, zúčastnilo 47 osob. Za tímto počinem stál dokumentarista Marian Polák a Jakub Vrána. Druhý jmenovaný navíc přednášel o vzácných a invazních druzích a přírodě Kuby v českořebovském a linhartské ekocentru. Zároveň měl odbornou přednášku o hnízdění rorýsů obecných ve Svitavách na východočeské ornitologické konferenci, v jejímž rámci také moderovat panel o ptactvu urbánní krajiny.

8.3 Průvodcovská činnost

Komentovaných prohlídek všech aktuálních výstav Městského muzea a galerie ve Svitavách a Ottendorferovy knihovny, Muzea esperanta i Langerovy vily a vyhlídkové věže kostela Navštívení Panny Marie s využitím muzejních lektorů využilo v roce 2025 37 skupin návštěvníků.

9. MUZEJNÍ PEDAGOGIKA

9.1 Muzejní programy pro skupiny

Muzeum pokračovalo v organizování vzdělávacích a volnočasových programů, které vycházejí z celkové koncepce muzejní činnosti. Lektori muzea se zaměřují na práci se školní mládeží, zájmovými skupinami do 18 let a skupinami dospělých i seniorů. V případě zájmu pracujeme také se skupinami zdravotně handicapovaných. Muzejní aktivity lze rozdělit na **programy ke krátkodobým výstavám** (rozmanitá témata – Vánoce v muzeu, Masopust, Přehlídka 2025, Velikonoce v muzeu, Expedice středověk, Houby Svitavska, Podzimní světlo, Poklady svitavské přírody ad.), **historické programy** (Oskar a Emile Schindlerovi, přednášky, prohlídky města, herní prvky), **výtvarné programy** (Barvožrouti, GAMU – roční výtvarný kurz pro děti, Umělecká akademie – čtvrtroční výtvarný kurz pro dospělé, výtvarné ateliéry a workshopy), **přírodovědné programy** (vycházky přírodou kolem města, přednášky) a na **řemeslné programy** (kovář, sklář, řezbář, kameník, keramik, kovolitec, ikonopisec, kaligraf, fotograf atd.).

9.2 Umělecká akademie Svitavy

Svitavské muzeum a galerie spustilo na podzim 2025 projekt Umělecké akademie Svitavy, v jejímž rámci nabídlo přípravné kurzy kresby a malby. Ty byly určeny všem, kdo toužili rozvíjet svůj tvůrčí talent – od začátečníků přes studenty středních škol až po uchazeče o studium na uměleckých vysokých školách. Cílem bylo poskytnout zájemcům prostor, kde mohli nejen získat základní znalosti a dovednosti, ale také prohloubit své schopnosti. Kurzy vedl pedagog, výtvarník a kurátor svitavské galerie Martin Šmíd. S pokračováním kurzu se počítá také v roce 2026.

9.3 Barvožrouti – výtvarný program pro nejmenší

V roce 2025 pokračujeme s výtvarným programem pro děti od 2 do 6 let a jejich doprovod. Cílem je seznámit nejmenší děti s různými materiály a technikami, umožnit jim experimentovat a vyjádřit se skrze výtvarnou tvorbu. Ze strany rodičů i dětí je o tuto aktivitu zájem. Přichází dvě skupiny dětí 2x měsíčně.

Celkově se všech sledovaných programů účastnilo 440 skupin, to je 9.633 účastníků.

Programy	Školy		Zájmové skupiny 18-		Zájemci 18+	
	Skupin	Osob	Skupin	Osob	Skupin	Osob
Z historie prací techniky	2	20			2	77
Přehlídka 2025	7	125				
Šedesát let s fotoaparátem - Sychra a	1	19				

Holomý						
Masopust	13	237				
Velikonoce	18	296				
Velikonoce v muzeu			1	212	1	451
Poklady svitavské přírody	21	373			2	23
Expedice středověk	7	127	4	106		
Zakládací listina města Svitavy v originále	19	388			3	48
Podzimní světlo	9	173	1	10	2	15
Houby Svitavska	8	132				
Dušičky	5	88				
Příběh Romů	3	66				
Betlémy a vánoční zvyky	17	305			3	73
Vánoce v muzeu	36	749	1	247	1	1200
Muzeum esperanta			2	25	5	26
Historické programy různé	16	371			7	186
Hledání hvězdy Davidovi	13	485			3	83
Hrátky s historií Svitav	4	49				
Řemeslné programy	18	406	6	44		
Workshopy řemeslné a výtvarné			7	57	19	192
Výtvarné programy	5	49				
GAMU – výtvarný kurz pro děti			70	875		
Barvožrouti			39	396		
Přírodovědné programy	24	572	1	20	2	23
Poradenský den pro výtvarníky					1	62
Otevřené řemeslné ateliery			1	253	1	286
Řezbářský memorial Aloise Petruse			5	19	5	95
Celkem	246	5030	138	2264	57	2840

9.4 Otevřené řemeslné ateliery

Ve dnech 16. a 17. července 2025 ožila muzejní zahrada a dílny různými řemesly. Návštěvníkům se věnovali lektoři různých oborů, přičemž každý zájemce si mohl vyzkoušet některé z řemesel a vlastní výrobek si odnést domů. Součástí akce byl i řemeslný jarmark, kde byly nabízeny rukodělné výrobky. Každý den byla připravena jiná řemesla.

Účastníci akce se mohli na vlastní kůži seznámit s výrobou skleněných vitráží, vytočit si vázu na hrnčířském kruhu, vyřezat krásné keramické lampy, navštívit černou komoru nebo fotografovat zátiší. Nechybělo ani pletení z pedigu, papíru, paličkování, dřevořezba, smaltování a kovářské řemeslo. Mezi oblíbená řemesla patří i broušení skla, soustružení, drátenictví a patchworkové dekorace.

10. PREZENTACE MUZEA V MÉDIÍCH

10.1 Nová vizuální identita městského muzea a galerie

Po více než roce intenzivní práce byl dokončen nový vizuální styl MMG, který propojuje historii, umění, kulturu a zároveň reflektuje jedinečný charakter naší instituce. Veřejnosti byl představen v rámci muzejní noci dne 30. května 2025. Jeho autorkou je grafička Anna Lukášová, absolventka Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni.

Základním prvkem nového vizuálního stylu je logo, které dle slov autorky symbolizuje tři střechy budov muzea – vilu Johanna Budiga, Ottendorferovu knihovnu a plánované Muzeum mechanických betlémů. Vrstvením a násobením tohoto prvku vzniká iluzivní prostor, který přirozeně směřuje pohled diváka k jeho středu – k symbolickému vstupu do světa příběhů. Ústředním motivem identity je labyrint – symbol spleť cíle života, hledání a objevování. Inspirací se stala oblíbená expozice Labyrint svitavských příběhů.

Nový vizuální styl muzea a galerie se promítl nejen v logu, ale rovněž ve veškerých našich tiskovinách či na sociálních sítích. Dále vzniklo v nové vizuální identitě několik propagačních předmětů, například hrnečky, tašky, propisky apod. V roce 2026 plánujeme v implementaci nové vizuální identity pokračovat (např. v orientačním systému muzea).

10.2 Webový portál a sociální sítě

Webové stránky muzea pocházejí z roku 2008 a svou podobou již neodpovídají současným technickým ani grafickým standardům. Jejich slabinou je zejména omezená funkčnost při zobrazení na mobilních zařízeních a také časová náročnost správy a přípravy grafických prvků. V průběhu roku 2025 pokračovaly přípravné práce na nové podobě webu a jeho struktuře. Spuštění nových webových stránek je plánováno v roce 2026.

Komunikace muzea s veřejností probíhala především prostřednictvím sociální sítě Facebook, která slouží jako hlavní informační kanál. V roce 2025 jsme tuto platformu začali využívat intenzivněji a pravidelněji. Kromě běžných příspěvků zde nově zveřejňujeme také krátká videa (reels) a příběhy (stories), prostřednictvím nichž informujeme o aktuálních aktivitách, programech i každodenním provozu muzea. Instagramový profil muzea z roku 2021 zůstává doplňkovým komunikačním kanálem.

Od roku 2023 muzeum využívá také službu Zonerama, prostřednictvím níž zveřejňuje fotogalerie z pořádaných akcí, vernisáží a výstav. Tento nástroj umožňuje veřejnosti nahlédnout do průběhu muzejních aktivit a současně slouží jako archiv obrazové dokumentace.

10.3 Spolupráce s médii

Pravidelně informujeme o nových akcích, výstavách, workshopech i zajímavostech z historie města a okolí v **Českém rozhlase Pardubice, místní televizi CMS TV** a svitavském informačním měsíčníku **Naše město**.

Další prezentace:

ČRo Pardubice – pořad Východočeské výlety, Výlet za židovskými památkami do Svitav s Monikou Němcovou. (vysíláno 5. 5. 2025)

Forum24 – 80. výročí povstání: Konec války ve Svitavách (zveřejněno 6. 5. 2025)

Týždeň SK – Oskar Schindler: Švindler ze Svitáv (zveřejněno 19. 9. 2025)

ČRo Pardubice – pořad Naše nej..., Nejmenší netopýr Česka patří k raritám sbírek svitavského muzea, Jakub Vrána (vysíláno 22. 11. 2025)

ČRo Pardubice – pořad Naše nej..., Jak vypadala první automatická pračka? Ve Svitavách můžete porovnat americkou a českou, Blanka Čuhelová (vysíláno 13. 12. 2025)

Česká televize – pořad Toulavá kamera, Svitavský betlém, Hynek Stříteský (vysíláno 14. 12. 2025)

Česká televize – pořad Dobré ráno, povídání o Velkém svitavském mechanickém betlému, Hynek Stříteský (vysíláno 19. 12. 2025)

Česká televize – pořad Křesťanský magazín, Velký mechanický betlém ve Svitavách, Hynek Stříteský (vysíláno 21. 12. 2025)

10.3 Plakáty a bannery k výstavám a akcím pro CMS a MIOS

Grafické upoutávky pro vysílání lokální televize a výroba plakátů pro informační systém.

10.4 Tiskové zprávy a tiskové konference

Pravidelný tiskový servis pro média s propagací aktuálního dění.

11. SPOLKOVÁ ČINNOST PŘI MUZEU

11.1 Muzeum esperanta

Zpráva o činnosti (viz příloha).

11.2 Muzejní historický klub Záviš (zpracoval Miloslav Štrych)

Při muzeu dlouhodobě pracuje historický klub, jehož členové jsou převážně žáci a mladí lidé se zájmem o historii. Klub vede PhDr. Miloslav Štrych. Členové klubu spolupracují s muzeem při pořádání tematických akcí – čištění Kamenů zmizelých atp.

Badatelé a spolupracující – do 20 členů

Hlavní témata a akce:

1. 36. ročník Tříkrálového průvodu – akce pro město, průvod vedený svitavským starostou, s programem a živým betlémem z pracovníků několika organizací, králové z historického klubu Záviš
2. Projekt 1866 ve Vítějvsi – 25. duben 2025 – organizace slavnostního svěcení pomníku zavražděným občanům pruskými vojáky za účasti Agentury Rex z Brna, v průběhu celého roku pokračuje výzkum zaměřený na pátrání po potomcích zavražděných občanů, úspěšný ve dvou generacích rodiny Janků, námi zřízený pomník předán do patronace ZŠ Vítějeves
3. Svitavský hřbitov – pokračování péče o hroby – dva hromadné hroby z prusko-rakouské války, hrob rodiny Lamatschovy-Tauberovy, dva hroby rodu Bierů, kříž rodiny Jaichovy, památník zemřelý na epidemie a hrob Drahomíry Dufkové
4. K roku 1945 – shromáždění materiálů k úmrtím sudetských Němců v roce 1945, zvláště z archivních fondů v Litomyšli, spoluúčast na besedě na téma roku 1945 v divadle Trám, organizace zádušního pietního aktu se čtením jmen obětí z roku 1945 za účasti starosty a místostarosty města

5. Tradiční Noc kostelů – organizace akce v kostele sv. Josefa
 6. Čistěveský myslivec – Rozsvícený Svíb – 19. ročník celostátní akce, kterou tradičně spoluorganizujeme (naše největší akce)
 7. Akce Dotýkáme se nejstarších listin města (bude pokračovat dalšími listinami z archívů) – tzv. zakládací listina města
 8. Pátrání po svitavských pokladech – našli jsme stopy dvou dalších nálezů mincí
 9. Pátrání v Hradci nad Svitavou – po stopách dvou tragédií z roku 1945 (pokračuje v roce 2026)
 10. Určení nejstaršího zvonu našeho regionu – zvonu konváře Václava na věži kostela v Hradci nad Svitavou
 11. Tradiční čištění všech Stolpersteinů a Kamenů zmizelých ve Svitavách – v souvislosti s akcí muzea Hledání hvězdy Davidovy
 12. Příprava jubilejního 35. tříkrálového průvodu pro město Svitavy.
- Drobnější badatelské akce vyplývají z aktuálních potřeb.

11.3 Spolek patchworku

Spolek patchworku Svitavy se schází pravidelně v prostorách MMG při společném tvoření. Členky pořádají své šicí dílny pro veřejnost pravidelně třetí adventní neděli a svou činnost prezentují v rámci pravidelných akcí muzea – např. Otevřené řemeslné ateliéry, Velikonoce či Vánoce v muzeu, kdy připravují prodej drobných výrobků a dílničky pro děti i dospělé.

11.4 Dobrovolnictví

Svitavské muzeum již několik let využívá ke své činnosti práce dobrovolníků, bez jejichž pomoci by se řada akcí nemohla konat. Jde o skupinu žen a mužů v důchodovém věku (s obměnami kolem 30 lidí), kteří zdarma a ochotně vypomáhají při akcích, jako jsou Masopust, Vánoce v muzeu, Muzejní noc, vernisáže apod. Také v letošním roce jsme oslovili další osoby z řad seniorů i mladších pomocníků z důvodu potřeby nových sil.

12. PROVOZNÍ ZÁLEŽITOSTI MUZEA

12.1 Opravy a údržba

Budova muzea a galerie

V průběhu roku 2025 byly provedeny tyto opravy: renovace klavíru Foerster, oprava kotle BAXI, oprava kopírky Konica Minolta, výměna AKU v ústředně PZTS a oprava kamerového systému CCTV. Dále byla provedena rekonstrukce recepce MMG a oprava zdiva v 1. patře MMG.

I v tomto období byly uskutečněny povinné revize: elektroinstalace, plynových zařízení a kotelny, výtahové plošiny, komínů, hasicích přístrojů a tlakových nádob, EPS, PZTS, CCTV.

Ottendorferova knihovna

V roce 2025 byly v historickém objektu Ottendorferovy knihovny provedeny opravy elektroinstalace, oprava klempířských prvků a v neposlední řadě také oprava zdiva a výmalba podia v přednáškovém sále (po opakovaném zatečení).

V ubytování ve věži Ottendorferovy knihovny proběhla velká rekonstrukce podlah pokojů a elektroinstalace i výmalba a dovybavení ubytovacích prostor. Kromě toho probíhala běžná pravidelná údržba všech prostor Ottendorferovy knihovny.

V přízemí objektu byla kromě Muzea Esperanta ve Svitavách (viz příloha) i nadále externě provozována Čajovna – Krásná chvíle paní Martinou Lidmilovou.

12.2 Ubytování Ve věži

Ve věži Ottendorferovy knihovny poskytuje muzeum ubytování pro oficiální návštěvy města a jím zřízených organizací, zejména z oblasti kultury (herci, muzikanti, výtvarníci a další účinkující ve Svitavách), za poplatek i pro veřejnost. V roce 2025 probíhala v ubytování až do dubna výměna podlah, proto po tuto dobu nebylo možné ubytování provozovat, což se odrazilo celkově v nižším počtu ubytovaných osob. V roce 2025 ubytování využilo celkem 219 osob, z toho 134 osob platících a 85 osob režijních (město Svitavy, SKS, Městská knihovna).

13. ČLENSTVÍ MUZEA A JEHO ZAMĚSTNANCŮ V ODBORNÝCH A ZÁJMOVÝCH ORGANIZACÍCH

13.1 Městské muzeum a galerie ve Svitavách

- Asociace muzeí a galerií ČR
- ICOM

13.2 Hynek Stříteský

- člen Výstavní a programové rady Národního technického muzea
- člen Komise pro posuzování žádostí o poskytnutí dotace z programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví II., část C, Výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu (při Ministerstvu kultury ČR)

13.3 Jakub Vrána

- předseda Východočeské pobočky České společnosti ornitologické
- člen redakční rady sborníku Panurus
- hospodář ZO ČSOP Rybák Svitavy

13.4 Blanka Čuhelová

- předsedkyně pracovní skupiny pro kulturu a cestovní ruch rady města Svitavy

Zpráva o činnosti Muzea esperanta ve Svitavách za rok 2025

Úvod

Muzeum esperanta je jediné toho druhu v České republice a současně 2. na světě. Bylo slavnostně otevřeno dne 20. září 2008. Vzniklo v součinnosti Českého esperantského svazu, města Svitav, Městského muzea a galerie ve Svitavách a Klubu přátel esperanta ve Svitavách, z.s. Iniciátorkou vzniku muzea byla předsedkyně místního klubu esperanta Ing. Libuše Dvořáková, dlouholetá členka výboru ČES, nyní čestná členka ČES a držitelka vyznamenání od Světového svazu esperanta, které ji bylo uděleno při světovém kongresu v Brně. Muzeum bylo vybudováno hlavně z dotací Ministerstva kultury ČR, města Svitav, ČES a nadace Esperantic Studies Foundation (USA). Dalšími sponzory byla firma HEJDUK CZ a Vyroubal Moravská Třebová.

Z hlediska právní formy je muzeum organizační složkou Českého esperantského svazu, který je zapsaným spolkem. Je to nezisková organizace. Činnost muzea zajišťuje zcela dobrovolnický a zdarma Klub přátel esperanta ve Svitavách. Jeho hlavním cílem a posláním je podpora šíření mezinárodního jazyka esperanto určeného pro mezinárodní komunikaci na bázi rovnoprávnosti. Podporuje jazykovou rozmanitost a chrání minoritní kultury. Studium tohoto jazyka je doporučováno i za účelem usnadnění učení se cizím jazykům.

V roce 2008 byla mezi městem Svitavy a ČES podepsána Nájemní smlouva. Prostory pro účely Muzea esperanta v přízemí Ottendorferova domu byly poskytnuty zdarma. Součástí smlouvy je i sepsaný inventář, kde část je majetkem ČES a část MMG Svitavy. Dne 27. 9. 2011 Rada města schválila umístění sídla ČES a sídla Klubu přátel esperanta v budově na náměstí Míru 81/1, Svitavy, Město. K 31.12.2025 byla smlouva uzavřena pouze na rok 2026.

Na základě těchto smluv jsou prostory využívány Českým esperantským svazem a Klubem přátel esperanta ve Svitavách. Na základě samostatné smlouvy mezi MMG Svitavy a čajovnou, jsou prostory Muzea esperanta dány k dispozici i čajovně. Klub zde pořádá akce pro esperantisty, dále akce pro širokou veřejnost (Muzejní noc, cestovatelské večery, akce pro děti – Marcipánové Velikonoce, Marcipánové Vánoce, Tvorba přáníček) a bezplatné kurzy esperanta. Tento prostor využívá i sousední čajovna. O prostory muzea a jejich údržbu se starají členové místního klubu, stejně tak jako o ohlášené hosty a knihovnu.

ČES i klub se snaží propagovat město Svitavy nejen v rámci České republiky, ale i v zahraničí. Že je propagace úspěšná, je zřejmé i ze zvyšující se návštěvnosti zahraničních hostů na mezinárodních akcích zde pořádaných i samostatné návštěvy. Díky esperantu již Svitavy navštívili esperantisté ze všech kontinentů.

Výstavní činnost

V roce 2025 klub uspořádal setkání s vernisáží nové výstavy „Esperanto a svět“. Při přípravě výstavy klub spolupracovat s Muzeem esperanta v Japonsku, Číně, Francii a v Rakousku. Během Světového kongresu esperanta v Brně navštívili muzeum esperantisté z více jak 26 zemí světa. Kromě organizovaného autobusového výletu z Brna navštívili muzeum esperantisté skupinově či jednotlivě. Můžeme se pochlubit i tím, že naše muzeum navštívil i nově zvolený prezident UEA Fernando Jorge Pedrosa Maia Jr. původem z Brazílie a mnoho dalších členů světového výboru UEA. Některé návštěvy byly i vícedenní a zůstáváme tak v kontaktu. Pro návštěvníky jsme měli přichystány upomínkové předměty muzea a města.

Knihovní činnost

Zpracování knihovního fondu systematicky zajišťuje paní Marie Čumová ze svitavského klubu. V současné době má knihovna Muzea esperanta zkatologizováno více jak 22753 titulů, což je o 135 titulů více jak v roce 2024. Mimo muzejní knihovnu Marie Čumová zajišťuje

také katalogizaci knih a časopisů na výměnu, kterých máme 1307. Knihy, které máme ve vícero vydáních darujeme dalším esperantským knihovnám. Dále Marie Čumová zajišťuje prodej knih pro ČES při návštěvách muzea, při konferencích a sjezdech, nebo je zasílá poštou. Vede zapůjčování knih pro badatelské účely, skenuje materiály od esperantistů. Takto bohatý knihovnický fond je možný díky vstřícnosti vedení Městského muzea a galerie, které nám zapůjčilo další prostory v objektu Milady Horákové 10 ve Svitavách. Kromě toho Klub přátel esperanta ve Svitavách vydal pro každého účastníka světového kongresu v Brně knihu „Moje matka“ – „Mia patrino“, která obsahuje básně Moje matka v 17 jazycích.

Sbírkotvorná činnost

V roce 2025 jsme získali nejvíce knih od paní Ribasové z Nového Boru, dále od Oldy Fischera z Brna, z AEH Pardubice, EK Prostějov, EK Brno, Adolfa Staňury z Havířova, Jany Křížkové z Lanškrouna, Mority Akira z Japonska, Elmira dos Santos Lima z Brazílie, pana Papeže ze Studené u Prahy, Jindřišky Drahotové z Mladé Boleslavi. Pravidelnými dárci nových knih jsou Dr. Petr Chrdle, majitel nakladatelství KAVA-PECH, Peter Baláž ze Slovenska. Knihy, které máme vícekrát nabízíme na výměnu nebo darujeme zájemcům. Pravidelně dostáváme Zpravodaj z japonské Jokohamy, kterým zase zasíláme časopis Starto, ve kterém se prezentuje i svitavský klub a Muzeum esperanta.

Pořadatelská činnost

V Muzeu esperanta probíhají akce pořádané místním Klubem přátel esperanta ve Svitavách, z.s. .

O návštěvách muzea prostřednictvím čajovny či pracovnice MMG nejsme informováni.

Akce v roce 2025:

- 6.1. Natáčení české pohádky v češtině i esperantu pro čínský rozhlas, která se vysílala při příchodu nového roku Číně.
- 7.1. Cestovatelský večer : Pacifik
- 13.1. Přednáška o homeopatii
- 28.1. Cestovatelský večer: Kambodža
- 15.2. Výroční schůze klubu
- 18.2. Cestovatelský večer : Dolní Rakousko
- 3.3. Natáčení krátkého filmu pro Čínu: Oslava dne čaje
- 4.3. Cestovatelský večer: Saudsko-arabské emiráty
- 18.3. Cestovatelský večer: Slavkovský les
- 8.4. Cestovatelský večer: ČAD
- 13.4. Marcipánové Velikonoce -
- 12.5. Natáčení pro čínský klub – Nová výstava
- 30.5. Muzejní noc
- 31.5. Vernisáž výstavy „Esperanto ve světě“
- 22.7. Návštěva Kokou Sagbadjelou z Toga ve Svitavách

- 24.7. Návštěva Sachiko Negeshi z Japonska
- 24. – 25.7. Návštěva esper. cyklistů ve Svitavách – „BEMI-karavano“
- 30.7. Návštěva zájezdu z UK v Brně esperantisté z 20 zemí
- 2. – 3. 8. Návštěva finských esperantistů ve Svitavách
- 3.8. Návštěva esperantistů z Japonska
- 24.9. Návštěva z Polska
- 30.9. Cestovatelský večer – Lodi po kanálech Nizozemí
- 21.10. Cestovatelský večer: Alpy
- 11.11. Cestovatelský večer: Filipíny
- 7.12. Marcipánové Vánoce
- 9.12. Cestovatelský večer: Střední Čechy
- 14.12. Tvoření přáníček

Během roku probíhaly každý týden kurzy esperanta či návštěvy z Česka.

Mezinárodní spolupráce

Během celého roku členové svazu navazovali další spolupráci s esperantisty ze zahraničí ať již osobními kontakty při mezinárodních akcích nebo formou informačních médií - časopis Starto, Retkomunikoj, Ipernity, Facebook, Informilo, Facebook klubu, web Muzea esperanta.

V rámci mezinárodní spolupráce jsme nabídli knihy do knihovny v německém městě Herzberg am Harz a do archívu chorvatských esperantistů v Durdievacu. V rámci výstavy v bývalém císařském paláci v Pekingu byl prezentován i svitavský klub s muzeem a máme z toho videozáznam. Pokračujeme ve spolupráci s čínskými esperantisty. Za dosavadní spolupráci jsme dostali diplom. Navázali jsme spolupráci s Muzeem esperanta v japonské Jokohamě. S pracovníky tohoto muzea se osobně známe. Dostali jsme pro muzeum dárky od finských esperantistů, od japonské esperantistky a z Toga.

Propagace

Propagace Muzea esperanta probíhá díky časopisu Starto, kam pravidelně zasíláme příspěvky, v Retkomunikoj, na Ipernity, na Facebooku klubu, na novém webu Muzea esperanta . Tyto časopisy jsou vydávány v esperantu a šířeny dále do světa. Místní klub zajišťuje rozesílání časopisu Starto po ČR i do mnoha zemí světa. Do zahraničí jsou rozesílány i internetové zprávy Retkomunikoj a jiné esperantské časopisy vydávané v jiných zemích. Všechny akce v muzeu včetně cestovatelských večerů jsou prezentovány i na webu www.esperanto.cz. Na světovém kongresu v Brně, kterého se zúčastnili esperantisté z 67 zemí, přednášela Libuše Dvořáková o Muzeu esperanta ve Svitavách, hodně účastníků muzeum osobně navštívilo. Členka klubu MUDr. Hana Moravská na kongresu uváděla vystoupení svitavského souboru DOMA. O muzeu napsala článek do finského časopisu „ESPERANTOLEHTI“ naše dopisovatelka Aini Vaaraniemi, která muzeum po kongresu navštívila s přáteli, a další účastnice z Nizozemí v jejich časopise FENIKS. O akcích v Muzeu esperanta je možno slyšet relace v regionálním rozhlase. O návštěvě muzea natočil krátký film esperantista z Nizozemí.

Klub přátel esperanta ve Svitavách vydal pro každého účastníka světového kongresu v Brně knihu „Moje matka“ – „Mia patrino“ , která obsahuje báseň Otokara Březiny „ Moje matka“ v 17 jazycích.

Články o všech akcích ve Svitavách sepisují pravidelně Libuše Dvořáková, Miroslav Sýkora a Jan Richtr pro časopis Starto, kam jsme zaslali během roku 2025 celkem 8 článků. V Našem městě vyšlo 15 příspěvků. V litomyšlské Lilii vyšly 2 články.

Kromě uveřejňování článků o našem muzeu Libuše Dvořáková podala na ústředí známkové tvorby žádost o vydání celostátní známky k 20. výročí Muzea esperanta ve Svitavách v roce 2028. Tyto žádosti se musí podávat s dostatečným předstihem.

Muzeum esperanta bylo také umístěno na internetový portál Mapy.cz

Zahraniční média

Činnost Muzea esperanta a svitavského klubu je nejčastěji uveřejněna v čínských médiích. O muzeu napsala článek do finského časopisu „ESPERANTOLEHTI“ naše dopisovatelka Aini Vaaraniemi a další účastnice z Nizozemí v jejich časopise FENIKS.

Videoreportáže

Na muzejním webu www.muzeum.esperanto.cz byla založena nová rubrika „Knihovnická a muzejnická literatura“. Výbor ČES vkládá veškeré akce na web www.esperanto.cz. Mnoho videoreportáží uveřejnil o Svitavách mladý nizozemský esperantista Guilio Dioguardi, který Svitavy navštívil dokonce 2x během svého pobytu v Česku.

Závěr

Muzeum esperanta ve Svitavách se stalo centrem esperantského hnutí v České republice. Díky zahraničním kontaktům, Facebooku klubu a článkům uveřejňovaných v zahraničních časopisech se dostává stále více do povědomí esperantistů celého světa. Díky esperantu se daří šířit naši kulturu do zahraničí.

V Muzeu esperanta se konají akce věnované i široké veřejnosti, např. cestovatelské večery, Marcipánové Vánoce, muzejní noc, Marcipánové velikonoce, Tvorba přáníček, sběratelské burzy a jiné. Vstupné je většinou zdarma nebo za dobrovolný příspěvek. Veškerá práce esperantistů je vykonávána zdarma.

Doufáme, že spolupráce s městem Svitavy se bude i nadále rozvíjet ku prospěchu obou stran. Za spolupráci s městem nás pochválil i prezident UEA v návštěvní knize.

Ing. Libuše Dvořáková

předsedkyně Klubu přátel esperanta ve Svitavách, z. s.